

radou *Svědectví* není pouze vnitřní záležitostí několika předních pracovníků demokratického exilu, ale věcí nás všech. Nejde však pravá příčina sporu mnohem dál, právě v souvislosti s časovým i akčním posunem? Nebylo by prospěšnější, abychom se místo bouřím ve sklenicích vody věnovali současnosti? Vím, je to těžké loučení s potenciály, které neuspěly, které zmarnely, všechny nás to mrzí. Zájem a prospěch československého státu je však třeba hledat v pozitivních řešeních současných evropských politických situací, nikoliv ve vykopávkách minulosti. Poučovat se z historie, ale zbavit se její přítěže nepatří bohužel k silným bodům našeho společenství.

Váš

Vaclav Šikl (Londýn)

Vážení otcové, členové redakční rady Svědectví,

Způsob, jakým jste se pustili do redaktora *Svědectví* za otisknutí Příbramovy a Danubiovy statí, vyvolal všeobecný údiv. Podobá se to něčemu, co roku 1968 připravil v redakční radě *Kulturného života* Gustáv Husák, kdy z jeho podnětu část redakční rady se postavila proti šéfredaktorovi a rezignovala, nesouhlasíc s koncepcí demokratizace.

Ve svém stanovisku pokládáte odsun čsl. Němců za « definitivní řešení » « v zájmu bezpečnosti a územní celistvosti československého státu ». Jestliže tragedie tří milionů čsl. Němců měla přinést pozitivní řešení pro Čechy a Slováky, odčinit Mnichov materiálně i morálně, jestliže měla zabezpečit stabilitu, suverenitu, neporušitelnost integrity státu, což z vašeho kontextu jasně vyplývá, pak holá skutečnost nám dokazuje, že kromě té tragedie a jejich historicky možných následků zde nic pozitivního nezůstalo. Majetek čsl. Němců byl z většiny rozkraden a nestal se základem prosperity hospodářství; pohraniční území bylo zdevastováno, lesy většinou poničeny, louky znehodnoceny, pole zarostlé býlím anebo pokryta vojenskými pásmeny, takže až na několik měst a rekreačních odík toto obrovské území představuje divočinu, která je kuriozitou střední Evropy. A co ta bezpečnost a integrita státu? Vždyť se musíte sami smát takovým nesmyslům: hlavní patrón odsunu na mezinárodní aréně se stal hrobařem suverenity, bezpečnosti a integrity státu, v jehož područí je dnešní Československo jeho nejsatelitnější gubernií, s nejodpornejším vnitřním režimem. O čem to tedy psíte, otcové, nebo spíš plkáte?

A co je to « definitivní řešení » v perspektivě dějin? Je to v podstatě obdobu Gottwaldova « s SSSR na věčné časy ». Ale vždyť vy nemyslíte jako Klému! Kde je zaručeno, že slovanské národy v tomto prostoru budou na věčné časy a nic se s nimi nestane, nic s nimi nepohně během tisíciletých dějin? Vždyť přece víme, že tyto země « kryjí » kulturní vrstvy neslovanských civilizací, a že v budoucnosti by se tyto země mohly stát « neslovanskými », zejména jestliže idiotská česká politika vytvoří pro tento precedens, který se jako bumerang může po staletích vrátit! A my již po tisíciletí známe Němce a víme, že to byl národ často upjatý na odvetu. Proč mu tedy dávat zámlíku k dalšímu vysídlování, k revanší, k novým a novým územním nárokům až ta naše Praha, kterou raději sami zbouráme, než abychom ji se zbraní v rukou bránili (jak si občas zpíváme), bude vyhlášena za německé město?

Promiňte, že s vámi nesouhlasím: i kdybych si přál, aby bylo po vašem, odsun čsl. Němců nebyl žádným definitivním řešením, není žádnou pozitivní perspektivou pro český národ, je otevřenou ranou, kterou agresivní síly mohou kdykoliv jitřit; je to dočasné přerušení státního soužití s obyvateli německého původu. Možná, že máte pravdu: ale to jedině za podmínky, že s tím Sovětským svazem to skutečně vydrží na věčné časy. A pak si vyberte alternativu...

Fekálně-anální výrazivo Radomíra Luži zřejmě vypovídá více o autorovi, než o problému : jestliže někdo zde do našeho života, do našich dějin nakálel býčí lejna, pak to byli ti, co prakticky – administrativně, vojensky, nebo prostým násilím, anebo i trpným schvalováním – provedli vysídlení čsl. Němců. To je něco, s čím se musíme potýkat my zde, doma, pro sebe samé, i pro naše potomky. My se máme právo ptát, co jste nám zde zanechali : když šlo do tuhého, utekli jste a ted z Nového světa svobodně na nás kálíte. My to zde, naše generace, která si odsun nepřipsala na vrub, takto vidíme a cítíme. Jak to vidíte vy, ve vašich nových domovech, je vaše věc, ale přesto byste měli – jako puncování demokraté – uznat, že národ je zde se svými pokoleními a je především jeho věci, aby si to tady doma řešil, a třeba i likvidoval to býčí lejno odsunu, které jste nám zde zanechali a ohrozili naši budoucnost – na věčné časy !

Jak to, že pan Luža se najednou ocitnul v takovém spojenectví v nazírání na česko-německé vztahy na jedné straně s reformním komunistou Hüblem a ultralevým dogmatickem Václavem Králem na straně druhé ? Co je vlastně tak sjednocuje od Vltavy až k Novému světu, od krajně praviceckého k meznímu levicíactví ? Není to spojenectví zajímavé, kuriózní ? Vždyť Radomír Luža si takto přesně notuje s celou oficiální československou i sovětskou historiografií. Zdá se, že je to nejen to « čecháčkovství », o kterém mluví prof. Václav Černý, ale obyčejná germánofobie a šovinismus malého českého člověčka, s nimiž dnes jejich autoři mohou jít do háje. A navíc : je zde odpovědnost za činy té generace, která to udělala pro dobro svých potomků, kteří však zhrozeni nad tímto « dobrem » jej odmítají, domýšlejíce věci po svém, bez zaujetí a hněvu.

Otcové, vy jste již napsali svou stránku česko-německých vztahů : prakticky. Jste pamětníky, aktéry, vykonavatelé « historického » činu. Pište paměti. Vzpomínky. Jak to doopravdy bylo. Jak si na to vzpomněl pan Vilém Brzorád s tím kandelábrem. Vaše svědectví bude nenahraditelné. Budeme ho sice považovat za pramen třetího nebo nižšího rádu, pokud jde o objektivitu (za pramen prvního rádu pokud bude vypovídat o sobě, třeba jako pan Radomír Luža), ale zdá se, že to bude to jediné, čím ještě můžete přispět k vědění a dopátrání se přičin jedné kolosalní hlouposti, za kterou zaplatí jednou vaši potomkové. Pomůžete nám tak dopátrat se pravdy, bez nžž nelze žít ani historicky ani konkrétně, a která nám snad pomůže domluvit se dle rozumu s potomky těch vyhnanych, protože jejich otcové, které jste vyhnali, nejsou vám nepodobní : pořád ještě některí z nich chtějí města Česka dláždit českými lebkami. My se však s nimi chceme domluvit na základě společného dopátrání se přičin a následků, jevů či činů, které jsou pro kulturní národy ostudné ; najít společné východisko a dospět vnitřně, doopravdy, k hlubokému přesvědčení, že takovéto věci se nedělají. A distancovat se tak od málo uvěřlivých činů otců.

Checete-li, berte to jako generační problém. Nám tehdy nebylo ještě ani těch necelých patnácti jako Zd. Mlynářovi : a podívejte se, jak už na rozdíl od Hübla uvažuje on. Od toho Hübla, jehož generace vášnivě s páskami RG na rukávě odsun prováděla. (A propos : budete-li psát ty paměti a vzpomínky, neoblažujte nás takovými « fakty » jako Hübl, který viděl vypadávat z esesákovy kapsy uřezané dětské uši : nikde v literatuře jsme to dosud nečetli, ani o tom neslyšeli, protože snad žádný esesák nemohl být tak debilní, aby šel do českého zajetí s uřezanýma ouškama českých dětí). Proto ted M. Hübl jako historik na mnoha místech píše polopravdy, nebo vytrhává části z kontextu. Proto se dnes hlasí k odsunu, když předtím jej zavrhl. Holt, problém zlého svědomí bude asi fenoménem každé generace. I ta naše má už své.

A přece to není generační problém : je to problém svědomí, problém etiky. Pavel Tigrid, o generaci starší, odmítl odsun v jeho konkrétních formách jako redaktor v Československu, odmítl ho publikováním statí i dnes. Není to chvála : je to pouhé konstatování

integrité osobnosti, která byla a zůstává v lecčem s příkladem. Věřím, že soudní, rozumní lidé, nemyslící na nenávist a odplatu, nelpci na svých někdejších hlapostech, nebo i zločinech, najdou společnou řeč v zájmu svého přežití, v zájmu klidné existence svých dětí.

Hraničák /ČSSR)

Vážená redakce,

Četl jsem s velkým zájmem příspěvky uveřejněné v předchozích číslech *Svědec* pod jménem Příbram a Danubius k vyhnání sudetských Němců (myslím, že výraz « vyhnání » označuje tuto událost vhodněji než « odsun » nebo « vysídlení »), jakož i komentáře Luži, Hübla, Mlynáře a jiných v čísle 58. Snad mi dovolte jako sudetskému Němci několik poznámek k této diskusi.

Zdá se mi, že Luža, Hübl a jiní, kteří Příbrama a Danubia tak ostře kritizují, přehlisejí fakt prvořadé důležitosti: že totiž vyhnání Němců z Československa a Polska je nerozlučně spjato s vtielením obou zemí do sovětského imperia a tudíž se ztrátou svobody těchto národů. To je nepoprátný poznatek a cituji jednu z vedoucích autorit v tomto oboru, profesora Hugh Seton-Watson, který psí ve své knize *Nations & States* (Methuen, London, 1977, str. 457) toto :

« In Eastern Europe after 1945 the communists in some cases sought to solve national conflicts by conciliation, in others to manipulate them for the advantage of the Soviet state... Poland acquired territories formerly inhabited by some nine million Germans ; and the Czechoslovak government in 1945 (when communists were the main party in power, but did not yet possess complete monopoly) expelled three million Germans from the borderlands of Germany. It was the conscious aim of the Soviet leaders to create a deep gulf of hatred between the Germans and their eastern neighbours, and so to make Poles and Czechs absolutely dependent on Soviet Russian help against any revival of German power. »

Nešlo tudíž o to, aby se vyhovělo tlaku veřejnosti (jak psí Hübl) nebo o potrestání Němců a vůbec ne o to, aby byla zaručena bezpečnost Československa, jak uvedli Luža a jiní. Naopak šlo o to, aby bezpečnost Československa byla podkopána a aby československý stát byl přikován k Sovětskému svazu a stal se jeho nástrojem. Zdá se mi, že Luža a Hübl přehlisejí tuto skutečnost.

Luža psí, že němečtí dějepisci nepokládají vyhnání Němců za české specifikum. K tomu uvádí Seton-Watson (str. 156) :

« Meanwhile the exiled Czechoslovak government of President Beneš agreed with the Soviet leaders that the whole German population should be expelled from Bohemia and Moravia, and this was accepted by the English and American leaders. In May 1945 Bohemia was liberated, with very little fighting or destruction, by the Soviet and American armies. About a million Germans fled, and two million more were subsequently expelled. They were robbed of their possessions, and several hundred thousands of men, women and children perished in the process. German property was cheaply acquired by the Czech peasants and workers who had previously worked for Hitler. All they had to do in return was to support the communist party of Czechoslovakia which had this valuable source of patronage at its disposal. »

Je známo, že vyhnání velkého počtu sudetských Němců bylo původně plánováno Benešem již v roce 1939, a že během války vzdor opozice Wenzla Jaksche v Londýně nabyl